

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:322

av **Björn Rubenson (KD)**

Inrättandet av familjedomstolar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av speciella familjedomstolar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Forskning intygar och varnar för att en bestående konflikt mellan föräldrar tydligt ökar risken för allvarliga känslö- och beteendemässiga störningar hos barn. Svåra vårdnadsstrider är stressande, traumatiska och direkt skadliga för barn. Forskningen visar entydigt att den viktigaste faktorn för barns välmående efter separation är att inte utsätta barnet för konflikt mellan föräldrar. Konflikterna är idag mer djupgående, invecklade och omfattande.

Fokus i familjerätten är att förebygga och lösa konflikten innan domstolen ska avgöra. Att hitta en lösning via medling är bättre för att sänka konfliktnivån i dessa mål. Samtidigt finns ett uttalat önskemål hos advokater att specialdomstolar bör införas vid vårdnadstvister. Det saknas idag metoder för att hjälpa föräldrarna att varaktigt lösa konflikterna och finna en samarbetsform där barnets bästa är i centrum, när samarbetsamtal och medling inte fungerar.

Min uppfattning är att specialdomstolar för familjerätt stärker barnens roll i samhället. Domar och beslut skulle bli mer likvärdiga vilket skulle gynna barnen, om tvisterna prövades av specialiserade domare och domstolar.

Det finns i Sverige allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar. Till detta kommer specialdomstolar som arbetsdomstol, marknadsdomstol, hyresnämnder med flera. När det gäller familjemål, närmare bestämt vårdnads-, boende- och umgängestvister, de mål som behandlas i föräldrabalkens 6 kap syns det särskilt viktigt att dessa tvister handläggs av en särskild domstol med utbildade och erfarna jurister som är speciellt kunniga inom området barn och föräldrar.

Sedan den senaste ändringen av föräldrabalken år 2006 har antalet vårdnadstvister ökat kraftigt. Det är inte klart hur många av dessa tvister som är unika, det vill säga som är nya tvister eller återkommande tvister med samma parter. Vårdnadstvister blir inte

som andra tvister slutgiltigt avgjorda, utan parterna kan i princip tvista om barnen ända fram till det barnen blir myndiga. Det är allt vanligare att parterna väcker talan flera gånger och i vissa fall upp till 4–5 gånger i domstol.

Lagstiftningen och domstolarna skapar incitament för de tvistande att komma med, i vissa fall, ogrundade påståenden, vilket motparten måste bemöta, med följd av kostnader för båda parter och onödig tidsförlängning för domstolarna. Ombuden erhåller betalt för varje nedlagd timme.

Till detta kommer ofta oöverskådlig mängd processmaterial, intyg, omständigheter och vittnen som skall ge domstolen underlag för sin bedömning. I domstolen ska domare och nämndemän som stöd i vad som förekommit göra en bedömning av barnets bästa. Sällan förekommer någon handfast bevisning i dessa mål. De vårdnadsutredningar som görs av socialtjänsten är ofta bestående av parternas egna uppgifter. Några utredningar i dess egentliga betydelse förekommer sällan. I syfte att få till stånd riktiga domar som, så långt det är möjligt, beaktar vad som är barnets bästa i en vårdnadstvist, borde ett viktigt medel vara att införa särskilda specialiserade domstolar inom aktuellt område. Familjedomstolar skulle bestå av särskilt kunniga inom området och domare med intresse för denna typ av mål samt särskild tilläggsutbildning och fortbildning. Resultatet blir då också en erfarenhetsuppbyggnad hos domstolen.

I vårdnadsmålen har domstolen en egen omfattande utredningsskyldighet. Det är vanligt att domstolarna nöjer sig med att besluta om inhämtade utredningar och ombuden sköter övriga utredningsåtgärder åt sina huvudmän. Detta innebär att det i tvister införs material, omständigheter och påståenden som förlänger tvisterna, ofta gör processmaterialet oöverskådligt men också fördyrar tvisterna. Fördelarna med särskilda familjedomstolar är att specialisering, erfarenhetsuppbyggnad och kunskapen hos domstolarna kan verka för att utredningen i målen kan ske på ett adekvat sätt och minska på ombudens inflytande på processmaterialet så att det material ombuden tillför tvisten ska vara relevant och adekvat. Denna bedömning som ska ske av domstol förutsätter att domarna i domstolarna har kunskap och erfarenhet av vårdnadstvister.

Björn Rubenson (KD)